N°. 3534. **1858.**

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan "het Bureau van DE TIJD."

VRIJDAG 17 DECEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 15 December.

De algemeene beraadslagingen over de begrooting van *Koloniën* zijn Woensdag avond begonnen en gisteren gedurende den dag voortgezet en geëindigd. Onder anderen zijn daarbij besproken geworden drie onderwerpen, die bijzonder onze aandacht trekken.

De heer Hoffman heeft onze handelsverhouding met Java behandeld, en te dien aanzien al datgene ontwikkeld, wat ons, naar onze overtuiging, op eene gevaarlijke helling brengt. De heer Hoffman heeft zijne grieven, die ook onze grieven zijn, aangegeven. Hij heeft namelijk bezwaar tegen den toenemenden verkoop van produkten op Java, tegen de openstelling van 19 havens in onze Oost-Indische bezittingen, en tegen het plan, dat er schijnt te bestaan, om in onze differentiëele regten op Java wijziging te brengen. Hij meent dat door deze en dergelijke maatregelen onze belangen van scheepvaart, handel en nijverheid aan den vreemde worden opgeofferd.

De minister van Koloniën antwoordt daarop, dat de verkoop van produkten op Java niet is toegenomen, en dat wat er aan de markt wordt gebragt ver blijft beneden het bedrag van hetgeen waartoe verlof is gegeven. Dat de openstelling der havens niet door hem is geschied. Dit heeft hem evenzeer als den heer Hoffman verbaasd. Hij verklaart die openstelling niet met warmte te verdedigen. Hij is het met den heer van Hoëvell eens, dat de proefneming gevaarlijk is, indien er in al die havens geen genoegzaam deskundig personeel aanwezig is om de wacht te houden. Om te gemoet te gemoet te komen zoo veel mogelijk aan het begonnen waagstuk, dat aan onze handel en nijverheid groote schade kan veroorzaken, heeft de minister zich gehaast aan het koloniaal bestuur in overweging te geven om in de 19 havens niet toe te laten dan den invoer van fabrikaten met certifikaten van oorsprong of het opslag in entrepôt. Hij hoopt dat door dit temperingsmiddel de maatregel geen schade zal doen. Wij betwijfelen dit. Bij gemis van een genoegzaam bekwaam toezigt houdend personeel, staat in de 19 havens de gelegenheid open tot allerlei bedrog en smokkelarij. En dat dit personeel in die havens niet aanwezig kan zijn, getuigt de bezorgdheid van den minister van Koloniën. Overigens staan wij niet weinig verwonderd over het feit, dat de Goeverneur-generaal in Oost-Indië 19 havens voor den vrijen handel heeft geopend, niet alléén zonder verlof, maar zelfs zonder voorkennis van het ministerie van Koloniën. Men geve den Goeverneur-generaal zulke uitgestrokte volmagten, als men 't zal verlangen; maar kunnen die volmagten zoo ver gaan, dat hij in strijd met de bestaande handels- en nijverheidswetgeving, onze geheele ekonomie in de Oost in gevaar brengt en het differentiëel stelsel in de praktijk voor een groot gedeelte afschaft. Hoe! wat ons ministerie van Koloniën niet zou kunnen zonder de hulp van de wetgevende magt, dat zou de Goeverneur-generaal, zonder iemand in 't moederland te raadplegen, eigenmagtig bij besluit kunnen invoeren! En dat in aangelegenheden, die zoo diep grijpen in ons volksbestaan? Bij aangelegenheden, waarin zoo weinig *periculum in mora* is, dat zij veilig jaren hadden kunnen worden uitgesteld? Men ziet daarin hoe ligtvaardig men omspringt met onze gewigtigste belangen van scheepvaart, handel en nijverheid, en hoe de holle theoriën over vrijheid van handel bij sommigen zoo diep in het hart zijn gegaan, dat zelfs een Goeverneur-generaal tot de toepassing daarvan roekeloos overgaat, zonder de gevolgen te hebben berekend. Men heeft daar een voorbeeld hoe men met de vrijheid van handel omspringt, als ware zij, gelijk de Holloway-pillen, een onfeilbaar middel tegen allerlei kwalen. De minister van Koloniën is zelfs niet gansch vrij van dat vooroordeel. Het blijkt uit het antwoord, door hem gegeven aan den heer Hoffman, dat hij plan heeft om de differentiëele regten op Java te verminderen. Wel is waar, hij zal niet gelijk de Goeverneur-generaal roekeloos te werk gaan, maar voorzigtig zijn en langzamerhand tot de vrijheid naderen. Hij meent dat thans onze beschermende regten voor het katoenfabriekaat *onvoldoende* zijn, en dat is waar, maar dat zij *onhoudbaar* zijn, dat zegt hij, maar bewijst hij niet. Integendeel, al wat hij aanvoert bewijst, dat zij *behouden* moeten worden. De minister stelt op den voorgrond, dat onze katoen-fabriekanten niet op de hoogte [illegible] om de konkurrentie met den vreemde te kunnen volhouden. De oorzaken daarvan zijn, naar zijne overtuiging, 1°. dat wij geene katoenmarkt hebben. Maar de Handelmaatschappij legt er zich op toe, om er eene te vormen. 2°. Gebrek aan fabriekmatige en vooral aan technische kennis. — Bij sommigen bestaat dat gebrek, wij moeten 't toegeven. Verscheidene onzer fabriekanten kennen hun vak niet wetenschappelijk. Zij hebben niet de kundigheden opgedaan, benoodigd om voor hun fabriekaat de middelen op te sporen, die het met den vreemde op gelijken voet kunnen brengen. Maar hadden zij daartoe bij ons de geschikte gelegenheid? Van goevernementswege is bijna niets gedaan ten gunste van de wetenschappelijke vorming onzer jeugd voor de nijverheid. 3°. Wij moeten katoenspinnerijen, gelijk die in Engeland zijn, aanleggen. Maar om daartoe te kunnen geraken, hebben wij noodig belastingvrije brandstof en spoorwegen, om aan Tilburg, Eindhoven en Helmond een spoedig en goedkoop middel van vervoer te bezorgen. Daardoor gelooft hij, dat men in staat zal geraken, om met den vreemde te konkurreeren. Maar als dat zijne overtuiging is, waarom dan nu gesproken van vermindering der differentiëele regten op Java? Waarom die regten niet gehandhaafd, tot dat al de bovengenoemde maatregelen in volle werking zullen zijn en vruchten kunnen afwerpen? Geen antwoord. Hetgeen des te meer opvalt, omdat de minister zegt, dat het voordeel van onze scheepvaart moet worden gezocht in de *uit*vracht meer dan in de *retoer*vracht. Dat is zeer goed gezien. Maar bescherm dan onze nijverheid tot zoo lang zij *uit*vracht leveren kan. Gij zegt, dat ze thans voor de mededinging niet is opgewassen; en gij wilt haar desniettegenstaande aan de mededinging prijs geven! En dit op het oogenblik, dat gij verklaart, dat onze scheepvaart behoefte heeft aan *uit*vracht van Nederlandsch fabriekaat! Gij wilt *uitvoer*-handel; te regt. Want wij zijn en blijven achterlijk bij Engelschen, Amerikanen en Hamburgers, juist omdat wij die uitvoervracht missen. Maar als gij het doel wilt, verwerp dan niet de middelen! Laat uwe differentiëele regten niet los. Waarom zoudt gij ze opofferen? De minister geeft er slechts eene enkele reden voor op, namelijk dat die differentiëele regten, op Java geheven, in den vreemde een verkeerden indruk maken. Welken verkeerden indruk? Het antwoord vinden wij niet in het beknopt verslag, dat voor ons ligt. Die indruk zal welligt deze zijn, dat wij geene vrijheid van handel op Java willen. Maar, die indruk is niet verkeerd, die is waar. En wij hebben alle reden om hem te behouden. Waarom zouden wij de voordeelen, die God ons op Java biedt, aan den vreemdeling afstaan? Omdat hij er op belust is en ons over onze mildheid prijzen zoude? Maar welk volk gaf ooit voor een kompliment zijne welvaart ten beste aan den vreemdeling, die niets weergeven kon? Dat is ongehoord. God behoede ons voor zulke dwaasheid, die de minister aanbeveelt zonder daarvoor eene enkele geldige reden aan te voeren. Geheel onze handel en scheepvaart leeft van het monopolie. Neem dat monopolie weg en wij zullen niet slechts onze nijverheid, maar tevens scheepvaart en handel dooden.

Een tweede punt, dat ter spraak kwam, was over de suikerkontrakten, waartegen de heer Sloet tot Oldhuis als met een *Carthago delende* te veld trok. Hij toont aan, hoe de uitgifte van suikerkontrakten eene geldverspilling is, waarbij aan lieden, die niets doen, een geschenk gedaan wordt van een jaarlijksche inkomst van 60 tot 90 duizend gulden. Hij wil dat daaraan een eind kome en dat de suikerkontrakten in 't vervolg publiek worden aanbesteed.

Een derde punt betrof de duitenplaatjes-geschiedenis, die in der tijd zoo veel beweging in het land heeft gemaakt. Voor ons blijft de zaak geheimzinnig en is zij in verre na niet van alle de daarover heen geworpene sluijers ontdaan. Zeker is het dat zij een zonderlingen loop heeft genomen. De vorige minister beklaagde zich over den aannemer en wilde hem een proces aandoen tot schadevergoeding voor den Staat. Daarvan is niet alleen niets gekomen; maar de zaak heeft zich geheel omgekeerd. Op dit oogenblik is een proces aanhangig bij den Hoogen [illegible] waarbij de aannemer van den Staat schadevergoeding eischt. En middelerwijl dat proces hangende is, worden er stemmen in de Kamer gehoord, die den minister aanraden, om met den aannemer in minnelijke schikking te treden. Regt uit gezegd, wij begrijpen er niets van. Zijn er van wege den Staat fouten begaan, die der schatkist geld zullen moeten kosten; hetzij zoo, men vergoede den aannemer wat hem schade gedaan is. Maar wie is de verantwoordelijke ministeriëele persoon? Waarom wordt hij niet opgeroepen? Of hebben wij geene ministeriëele verantwoordelijkheid? Van dit alles is in de Kamer volstrekt geen sprake. Men heeft er nu slechts ééne bezorgdheid, dat men den aannemer vergoede wat hij schade heeft geleden.

Aan het slot der zitting is nog beraadslaagd 1° over het regerings-reglement in Indië, waarvan de heer van Hoëvell getuigt, dat het slaapt, en waarvan de minister verklaart, dat hij trachten zal daaraan leven te geven. 2° over het kultuurstelsel. Maar dewijl daarover nog heden de beraadslagingen worden voortgezet, zoo bespreken wij dat morgen.

Binnen kort zal, naar men verneemt, het proces in behandeling komen van den jongeling, die den eersten Aug. een aanslag op het leven van den predikant Schwartz aldaar gepleegd heeft.

Men verneemt, dat de pleidooijen in de zaak van de gemeente Leyden tegen den Staat der Nederlanden, nopens den eigendom van het Haarlemmermeer, den 7n Jan. a. s. voor den Hoogen Raad der Nederlanden zullen aanvangen.

Z. M. heeft bepaald, dat het fort Willem I, met de daarbij behoorende gronden, gelegen in de gemeente Breskens, zullen worden overgegeven aan het domeinbestuur, om ten voordeele van 's rijks schatkist te worden verkocht.

Z. K. H. de Prins van Oranje is geplaatst op de lijst, bevattende de namen der lotelingen, die dit jaar in de loting voor de nationale militie zijn gevallen. Ingevolge de wettelijke voorschriften zal Z. K. H. aan de loting moeten deel nemen, ofschoon hij reeds tot generaal-majoor is bevorderd.

Gedurende de maand November 1858 zijn van Amsterdam de volgende goederen langs den Nederl. Rijn-Spoorweg naar Duitschland verzonden (het gewigt in tolponden): aardappelen 430, bloembollen 220, boeken 1120, droogerijen 17,210, geestrijke dranken 58,460, groenten 638,100, haring 6150, hars 25,210, hennep 13,990, huiden 71,310, indigo 12,170, kaas 14,280, kandij 5370, katoen 170,250, koffij 582,980, koper 5020, lediggoed 15,940, linnengaren 20,380, marmerpuin 10,620, meel 9390, meubelen 10,000, olie 109,100, plantenhaar 4750, potasch 13,180, rijst 159,770, salmoniak 13,980, salpeter 52,590, schilderijen 5120, sigaren 10,350, specerijen 37,450, stokvisch 1800, suiker 172,510, tabak 602,450, thee 33,700, tin 34,710, traan 2380, verfwaren 79,390, visch 201,010, vruchten 5410, was 7320, wol 8550, ijzerwerk 1260, zaad en graan 324,220, veeren 590; totaal 3,570,190.

Overzigt van de opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de 11 eerste maanden van 1858: Direkte belastingen *f* 18,798,937.24; in- en uitg. regten en scheepvaartregt. *f* 4,163,818.47; acc. *f* 16,179,016.78; waarborg en belasting der gonden en zilveren werken *f* 219,030.92; indirekte belastingen *f* 12,452,777.58; posterijen *f* 1,612,652.67; staatsloterij *f* 409,573. Totaal *f* 58,835,805.66, tegen *f* 52,018,157.01½ over gelijk tijdvak in 1867. De raming over de 11 eerste maanden van 1858 was *f* 50,529,783.26.

Bij het bataljon mineurs en sappeurs heeft de minister van Oorlog goedgevonden een nieuw model linnen pantalons vast te stellen, alsmede een nieuw model sabelkwast, veor onderofficieren en manschappen van gemeld bataljon, welk laatste gelijk zal zijn aan die, bij de vesting-artillerie thans in gebruik.

Bij het 8a reg. inf. te Groningen in garnizoen, wordt mede kompanjieschgewijze met het nieuw ledergoed (gordelstelsch) gewapend, zooals reeds bij de overige reg. inf. geschiedt.

Het oprigten van standbeelden behoort wel zeer tot de liefhebberijen onzer eeuw. Aardig is het, hoe men daartoe komt. Zoo heeft de gemeenteraad te Mechelen bepaald, dat er een marmeren standbeeld zal worden vervaardigd door den heer Royer te Amsterdam. Wien het zal moeten voorstellen, zal later door den Raad worden vastgesteld. (*U. Ct.*)

Gisteren waren ter [illegible]prijzen als volgt: Goudsche Kaas geschept *f* 12½ a 17½.

Het Fransche goevernement is voornemens op het eiland St-Helena, op een plek zigtbaar uit zee, een standbeeld voor Napoleon I op te rigten. Met de uitvoering der daaraan verbondene werkzaamheden is een officier der genie belast, die voorzien is met de door den Keizer goedgekeurde plannen. Ook zullen de gebouwen, die door den stichter der Napoleontische dynastie, of door hen die zijn ballingschap deelden, bewoond werden, hersteld worden. Zij zijn, zoo als bekend is, aan Frankrijk afgestaan met den grond waarop zij staan, en zijn onder toezigt van een oud officier van het Fransche leger, die met den titel en de funktiën van domeinbewaarder naar St-Helena is gezonden.

Z. M. heeft benoemd: bij het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz., tot hoofdkommies, A. van Heel; kommies, M. W. L. van Alphen; adj.-komm., J. L. H. Jonker; goedgekeurd de benoeming van W. G. Starbuck, tot vice konsul voor de haven van Milford, in het graafschap Pembroke; alsmede op hun verzoek, eervol ontslagen: mr. C. J. van Assen, hoogleeraar in de regtsgeleerde fakulteit te Leyden; en jhr. mr. J. J. de Geer van Rijnhuizen, burg. der gem. Vreeland en Nigtevecht, en in deszelfs plaats benoemd D. J. A. A, van Lawick van Pabst tot Nyevelt.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Woensdag 15 December.

In deze zitting zijn achtereenvolgens aangenomen de navolgende wetsontwerpen: dat tot inkoop en amortizatie van rentegevende nationale schuld; dat tot regeling van het fonds, voortspruitene uit koopprijzen van domeinen over 1858; dat tot vaststelling der maatregelen tot ontruiming van het eiland Schokland; dat tot wijziging der hoofdstukken II en IX *B* der Staatsbegrooting voor 1857; en die tot naturalizatie van E. Gompertz en 14 anderen.

De Kamer heeft zich voorts vereenigd met het denkbeeld om het voorstel der heeren de Vos van Steenwijk en Cost Jordens tot aanvulling van artikel 9 van het reglement van Orde met de volgende bepaling:

„Het vaststellen der jaarlijksche begrooting van de huishoudelijke behoeften geschiedt door de Kamer, nadat de leden in de gelegenheid zijn gesteld van het ontwerp ter griffie kennis te nemen." naar de afdeelingen te verzenden om aldaar een onderwerp van onderzoek uit te maken.

TWEEDE KAMER.

Avondzitting van Woensdag, 14 December.

In deze zitting zijn de beraadslagingen aangevangen over hoofdstuk XI der Staatsbegrooting voor 1859 (*Departement van Kolonien*), en in de zitting van heden vervolgd. Volgens het door de Vergadering in de ochtendzitting van den vorigen dag genomen besluit, zijn eerst algemeene beschouwingen gevoerd over dit hoofdstuk. Daarbij voerden het woord de heeren Hoffman, Stolte, Sloet tot Oldhuis, van Eck, Duymaer van Twist, van Hoëvell, van Hall, Storm van 's Gravensande, van Nispen van Sevenaer, Thorbecke, Elout van Soeterwoude.

De onderwerpen, zoo gisteren als heden behandeld, betroffen het belang der koloniën voor den Nederlandschen handel en de scheepvaart. de kwijning van scheepsbouw en reederijen; het al of niet wenschelijke der toepassing van het beginsel van vrijen handel in Nederlandsch Indië; het onlangs genomen besluit om op Java en op de buitenbezittingen sommige havens buiten de thans openstaande, voor den grooten handel open te stellen; de herziening van het tarief van in- en uitgaande regten voor Nederlandsch Indië, in verband met de differentiële en beschermende regten; de quæstie der suiker-kontrakten; de stelling dat de prijzen van de voornaamste koloniale stapel-artikelen thans 20 per cent hooger zijn dan waarvoor die in vrije tropische gewesten door vrije arbeiders worden voortgebragt; de kultures op Java en de hoeveelheden stapel-produkten met de verkoopprijzen; de betrekkingen bestaande tusschen de Nederlandsche Regering en die van Japan, en de afschaffing van den kambanghandel, de al of niet opheffing van het besluit van Januarij 1854 betrekkelijk het openbaarmaken van stukken rakende aangelegenheden van Nederlandsch Indie; de vermindering van de assurantie op den overvoer van goevernements-produkten; de quæstie der levering van koperen muntplaatjes ten behoeve van Oost-Indie en de daaruit ontstaan zijnde moeijelijkheden; de verhooging der traktementen van alle officieren bij het Indische leger, en de wijziging der verlofstraktementen van de militaire op gelijken voet als die der burgelijke ambtenaren, eindelijk de zaak van den heer Halberstad, die de behartiging zijner belangen reeds vroeger bij adres aan de Kamer had opgedragen.

De minister van Koloniën heeft herhaaldelijk op de gehouden redevoeringen geantwoord, de gevraagde inlichtingen gegeven, en zijne gedachten over onderscheidene onderwerpen medegedeeld. De algemeene beschouwingen zijn alstoen gesloten verklaard, en werden die over onderscheidene paragrafen van het voorloopig verslag geopend.

De eerste paragraaf betrof de vraag: „hoe het met de uitvoering van het regeringsreglement staat?" Dit punt besprak de heer van Hoëvell in het breede, waarbij hij trad in een onderzoek der algemeene verordeningen, welke, volgens dat reglement gevorderd, reeds in het leven geroepen zijn, en van die artikelen van het reglement, welke dienaangaande nog uitvoering behoeven. De minister van Kolonien heeft den spreker beantwoord, waarna de heer van Hoëvell in eene beschouwing trad over het onderwerp, behandeld bij de tweede paragraaf, namelijk het kultuurstelsel, wordende daarbij zoowel door hem als door den heer Duymaer van Twist ontwikkeld hunne denkbeelden over het stelsel van overgang van gedwongen tot vrijen arbeid, en de toepassing daarvan op de ingevoerde kultures en uitgifte van contrakten, voornamelijk de suiker-kontrakten. De minister van Koloniën heeft ook zijne wijze van zien over deze aangelegenheden ontvouwd.

De beraadslagingen zijn hiermede echter niet geëindigd, maar zullen op morgen voortgezet worden.

'sGRAVENHAGE, 16 Dec. Heden morgen heeft op plegtige wijze op de begraafplaats Eik en Duinen de ter aarde bestelling plaats gehad van wijlen den heer P. A. baron Sirtema van Grovestins, in leven adjudant van Koning Willem II.

ARNHEM, 14 Dec. Men verneemt dat de thans naar de groote strafgevangenis te Leeuwarden overgebragte Hilf, zich noemende Schultz, kort voor zijne overbrenging derwaarts nog eene poging tot ontvlugting uit het huis van arrest heeft aangewend, die echter bij tijds ontdekt is geworden. Gedurende zijn verblijf alhier is men genoodzaakt geweest de wacht te verdubbelen. De gewone transportweg van krimineel veroordeelden uit deze plaats loopt anders over Zutphen, Deventer enz., maar met dezen patient heeft men gemeend een anderen weg te moeten nemen. (*H.*)

HOUTENISSE, 15 Dec. De handel in Vlas wordt van week tot week grooter en de prijzen hooger. Den 11den werd geleverd tot 51 stuivers per steen. Mindere kwaliteiten bedongen van 42 tot 50 stuivers.

'sHERTOGENBOSCH, 15 Dec. Gisteren is door de arondissements-regtbank alhier behandeld de zaak der 16 ingezetenen van Tilburg, die door den Hoogen Raad der Nederl. naar genoemde regtbank verwezen zijn wegens rebellie, door minder dan 20 personen en ongewapend gepleegd. Bijna 50 getuigen zoo à charge als à décharge waren gedagvaard. Na het verhoor van den vijfden getuige is het der regtbank gebleken, dat door meer dan drie personen steenen waren geworpen en dat de rebellie door meer dan 20 personen was gepleegd. De regtbank heeft zich na deliberatiën onbevoegd verklaard in deze zaak te oordeelen en de zaak gerenvoyeerd naar den prokureur-generaal in Noordbrabant.

BATAVIA, 25 Okt. Den 10den Oktober heeft de stoomboot *Koningin der Nederlanden*, kapt. Lewis, deze reede verlaten, zich begevende over Muntok en Riouw naar Singapore, tot het overbrengen en afhalen der landmail-pakketten.

— Men berigt, dat een 25tal manschappen van een der garnizoensbataljons te Meester Cornelis zich dezer dagen tot den Engelschen konsul heeft gewend, ter verkrijging van inlichtingen, op welken voet zij, na afloop van hun diensttijd, in Engelsche krijgsdienst konden overgaan. De aanleiding tot dezen zonderlingen stap is onbekend. De Engelsche konsul heeft er onverwijld kennis van gegeven aan het militair departement.

— Naar wij vernemen, hebben de kooplieden alhier zich tot het Ned. Ind. goevernement gewend met verzoek, om de veilingen der Padang koffij voortaan te Batavia te doen plaats hebben zooals reeds met de suikerveilingen geschiedt.

— Volgens partikuliere berigten van Borneo's Westkust is de plaats Boernoet in de boven Kapoeas door een geweldigen brand geheel vernield, waardoor eene groote menigte menschen van huisvesting en levensonderhoud beroofd zijn.

Overigens schijnt er nog altoos veel behoefte te bestaan, om den staat van oorlog op de Westkust te doen voortduren. Te Montrado zijn in den laatsten tijd weer meer vreemde Chineezen gezien, en te Sirtary is op lichten dag, op misschien 800 passen van de benting, een militair op wreedaardige wijze vermoord. Men vermoedt dat zulks geschied is door volk van de nog in verzet zijnde vorsten.

In de binnenlanden worden allerwege proeven met katoenzaad genomen, om, wanneer ze gelukken, deze kultuur op grootere schaal voort te zetten.

— Den 7den Oktober had te Soerabaija de plegtige begrafenis plaats van de huisvrouw van den Chinees Lie Hie Tjan. De optogt was zoo luisterrijk, dat de begrafeniskosten op plus minus *f* 8000 begroot werden.

— In 's lands gevangenis te Soerabaija is in ve[rze]kerde bewaring gesteld Radhen Maas Adhipatti A[...] Djoijo dhi Ningrat, laatstelijk regent van Kedirie, zulks tengevolge van de tegen hem gerezene verm[oe]dens van medepligtigheid aan den moord op den 26s[ten] December 1856 op den heer B. R. Meulman in [...] rezidentie gepleegd.

Pasoeroean. Het leggen van den telegraafdaad t[us]schen Soerabaija en Pasoeroean wordt weder met sp[...] voortgezet; den 13 Oktober was men reeds tot het d[is]trikt Gempol genaderd. Indien met denzelfden sp[...] wordt voortgewerkt, zou de draad binnen weinige da[...] geheel gelegd zijn.

— *Celebes en onderhoorigheden.* De beplanting [...] padievelden in de afdeelingen Boelecomba en Bonth[ain] is geheel afgeloopen. Het jonge gewas staat zeer vo[or]deelig. De waterleiding in de Zuiderdistrikten is in [de] maand Augustus 1213 ellen gevorderd. Dezelve h[eeft] thans eene lengte van 5578 Ned. ellen. De werkzaa[m]heden aan de waterleiding te Bantimoeroeng zijn af[ge]loopen; zij beantwoordt aan het doel. In het me[...] drooge der mousson wordt het water genoegzaam [...] aan Parang Selang nabij het strand afgevoerd. [...] steenen hoogbrug op den grooten weg van Makas[ser] naar Goa is voltooid. Door den gezagvoerder Piel[...] van de kruisboot N°. 3 is op zijne reize naar Flo[res] in de maand Junij jl. in beslag genomen de pra[uw] van zekeren Kaleaba; een van ouds bekenden zeeroo[ver] die tevens gevankelijk naar Makasser is opgebragt.

BUITENLANDSCHE BERIGTE[N]

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 Dec. Volgens de laatste hier ontvan[gen] tijdingen nopens den toestand der keizerin-moeder [...] Rusland zou die minder onrustbarend zijn dan giste[ren] gemeld is. Mogten geen bijkomende omstandighe[den] hare ziekte verergeren dan zou de grootvorst Kons[tan]tijn, in plaats van in allerijl naar St.-Petersburg te[rug] te keeren, aan zijn voornemen kunnen gevolg geven [...] een kort bezoek van achtenveertig uren aan den Ke[izer] en de Keizerin te brengen, in welk geval de pr[ins] naar men zegt, hier tegen Zondag of Maandag [...] wacht wordt.

Men wil in dit bezoek het sluiten van een of[fensieven en] defensieven bond tusschen Frankrijk en Rusland z[ien]. Daarentegen zeggen de berigten, uit Duitschland o[nt]vangen, dat de Koning van Saksen een toenade[ring] tusschen de hoven van St.-Petersburg en Weenen tr[acht] te bewerken.

— De door den Keizer benoemde kommissie ove[r de] quæstie der zwarte arbeiders, zal in haar eerstvolge[nd] verslag over het onderzoek der negerquæstie ver[...] uitbrengen. Dit stuk moet zijn ten gunste van het t[hans] gevolgde stelsel, doch op de herziening van het reg[le]ment van 1802 aandringen.

— Voor de teregtzitting op den 21 aanst., in [de] zaak van den heer de Montalembert, worden groote we[rk]zaamheden in het paleis van Justicie gemaakt. Het [in]wendige der zaal is geheel veranderd en een bij[zon]dere ingang voor de regters aangebragt.

— De gevangenneming van Namik-Pacha was w[aar]schijnlijk een sprookje. Geenerlei bevestiging van [dat] gerucht is ontvangen.

— De abt Laine, kapellaan der Tuileriën is benoe[md] tot pastoor van dat paleis en van alle keizerlijke r[esi]dentiën.

— De heer de Païva, Portugeesch gezant bij [het] Fransche hof, en die zich thans te Brussel bevin[dt], zal, naar men verneemt, niet naar Parijs terugkeeren [...] dat de parlementaire krizis zal zijn afgeloopen, die [de] diskussie over den *Charles Georges* in den boezem [der] Cortes heeft veroorzaakt.

— De plantentuin in de hoofdstad, welks opperv[lakte] thans 33 bunders bedraagt, zal binnen korten tijd [...] malen grooter worden gemaakt. Onder anderen zal [de] gansche oppervlakte van het wijnentrepot er bij getr[ok]ken worden, hetwelk thans tot niets dient, hoewel [de] kosten van aanleg van gemeld entrepot niet minder h[eb]ben bedragen dan 10 millioen franken.

— Een Fransch blad, in een *Revue retrospective* [over] de beroemde verzameling schilderijen van den maarsc[halk] Soult sprekende, zegt, dat de maarschalk zulk een [...]nemenden kunstsmaak bezat, en met zooveel oordeel [...] te *kiezen*. „Bravo!" voegt hier de Parijsche korresp[on]dent van een Duitsch blad bij, „nu weten wij hoe *st[elen]* in de dieventaal heet!" (Men weet dat Soult gedur[ende] den Spaanschen veldtogt de meeste schilderstukken [zijner] galerij uit de kerken en kloosters heeft geroofd.)

Dezelfde korrespondent, sprekende over Alex[andre] Dumas, die zich thans in Rusland ophoudt en w[...] vele vrienden dagelijks allerlei berigten over hem [in] dagbladen laten opnemen, zegt het volgende:

„Bij deze gelegenheid herinner ik mij verschei[dene] tijdingen uit Rusland, die met de berigten der Fra[...]

dagbladen nopens Alexander Dumas' verblijf volstrekt niet overeenstemmen. Van al de feesten, die ter eere van den Franschman gegeven worden, van al de onderscheiding, welke hem betoond wordt, is niets waar; men heeft zich integendeel in Rusland voorgenomen den vreemdeling koel te ontvangen en hem te toonen dat men voor vreemdelingen niet langer wil kruipen en men voor hunne oordeelvellingen niet beeft. Een edelman, die verzocht had hem zijne gade en dochter te mogen voorstellen is door geheel Petersburg bespot geworden."

— Uit Lissabon wordt dd. 4 Dec. geschreven: „Het goevernement heeft den nieuwen nuntius nog niet willen erkennen, onder het voorwendsel dat zijne volmagten te uitgebreid zijn. Dit is dan ook de reden, dat Mgr. Di Pietro, de voormalige nuntius, nog niet vertrokken is. Worden de zaken niet geregeld, dan zullen zich de beide nuntiussen verwijderen, en daaruit zal een afbreking der diplomatische betrekkingen met Rome het gevolg zijn.

„Men heeft het zoo zeer gewenschte konkordaat uit Rome ontvangen. De H. Stoel stelt twee hoofdwijzigingen voor. Bij de eerste zou men aan Portugal, doch slechts gedurende zes jaren en tot proefneming, het patronaat der Indiën en van China verleenen, 'twelk eertijds door Z. H. Paus Gregorius XVI was geschorst. De Aartsbisschop van Goa zou die waardigheid slechts zes jaren bekleeden, en na verloop van dien tijd zou Rome beslissen hoe verder te handelen: het Portugeesche goevernement zou in China slechts Macao, in de Indië het vasteland behouden. De quæstie der vergoeding, welke het Portugeesche goevernement voor de diocezen, die het in China en in Indië ontnomen zijn, eischt, zou gedurende die zes jaren naauwkeurig onderzocht worden. Men twijfelt dat de tegenwoordige Kamer het voorgestelde konkordaat aanneemt."

ENGELAND.

LONDEN, 15 Dec. De inhechtenisnemingen in Ierland gedaan, schijnen belangrijker dan men aanvankelijk vermoedde. Niet alleen te Cork, maar ook te Belfast, aan het andere einde van het eiland, zou de overheid tot die strenge maatregelen zijn overgegaan, terwijl de bewoners van Killarney en Kenmore aan dezelfde vervolgingen onderworpen zijn. Te oordeelen naar die maatregelen geldt het een ver uitgestrekte zamenzweering. De aangehouden lieden behooren tot de midden- en lagere klassen, en worden beschuldigd leden van geheime genootschappen te zijn. Nu blijft er te weten over, welk doel die genootschappen beoogden, want het denkbeeld dat zij een landing van Amerikaansche zeeschuimers bedoelden, zoo als verspreid is, kan niet ernstg opgevat worden.

— Men meldt omtrent de Indische proklamatie der Koningin dat dit stuk door lord Derby is opgesteld. Men weet dat de Koningin daarin openlijk verkondigt, dat zij het Christendom belijdt, hoewel zij den inboorlingen volle vrijheid van godsdienst gunt. Aanvankelijk zou de minister van Koloniën, lord Stanley, een proklamatie hebben vervaardigd, waarin de Koningin niet openlijk de belijdenis van het Christendom aflegde. Zij weigerde ten stelligste die te onderteekenen, en belaste daarop lord Derby met de redaktie.

— Sedert eenige dagen ziet men in de straten van Londen rijtuigen cirkuleeren, waarvan de wielen, in plaats van met ijzeren, met gomelastieken banden zijn voorzien, waardoor veel van het lastige gedruisch der rijtuigen wordt vermeden.

— Bij de Regering is berigt ontvangen uit Alexandrië van 10 December, dat de stoomboot *Ganges* te Suez is aangekomen met de mail van Bombay van 25 November. De proklamatie der Koningin heeft in geheel Britsch Indië algemeene tevredenheid verwekt. In Oude hebben de Talookars zich onderworpen en hunne forten overgegeven. Ook heeft de radjah Loll Madhoo Sing sich den 10 Nov. met zijne troepen onderworpen. Den 9 Nov. heeft brigadier Eveleigh het fort Semree in Oude bemagtigd; daarbij werden twee Europeanen gedood en drie of vier gekwetst. Tantia Topee bevond zich te Satpoorah; de uitgangen dier stad werden streng bewaakt. Volgens berigt uit Indore van 28 Nov. heeft de nawab van Banga zich van de opstandelingen afgescheiden en is hij in het kamp van Mitchell, op den weg naar Indore gelegen, aangekomen. Hij verklaarde dat hij tot dien stap gebragt was ten gevolge van de proklamatie der Koningin.

— Uit Konstantinopel wordt geschreven, dat lady Bulwer, de gade van den Engelschen ambassadeur, die onlangs door de dienaren van het paleis op de openbare straat beleedigd werd, in de straat Pera op klaarlichten dag verregaand gehoond is geworden. Die dame ging te voet een bezoek afleggen, en werd, volgens het gebruik, door een *cavas* voorafgegaan. Een kweekeling der militaire school gaat haar voorbij en beleedigt haar. Lady Bulwer houdt zich alsof zij niet hoort en zet haren weg voort; de kweekeling nadert haar en herhaalt zijne beleedigingen en onkiesche taal. De *cavas* ziet dit en verzoekt den jongeling zijn weg te gaan. De 17- of 18jarige kweekeling trekt dreigend zijne sabel. Gelukkig bevond zich de eerste tolk der Fransche ambassade in de nabijheid; deze, de heer Outray, bood lady Bulwer zijne goede diensten aan en zij nam de wijk in een bazar, terwijl de tolk zich naar de nabij gelegene policiewacht van Galata Seraï spoedde, waar hij de aanhouding van den kweekeling verzocht, die, in hechtenis genomen, naar het ministerie van Oorlog werd gevoerd. In de *Presse d'Orient* leest men nu, dat de schuldige door den seraskior tot gevangenisstraf is veroordeeld en vervolgens een dragt stokslagen zal ontvangen, welk middel tot de opvoeding der toekomstige officieren van het Turksch leger behoort.

— Zoo als gisteren bereids is gemeld, hebben de zaken te Kanton een beter aanzien verkregen. De vermoording van Europeërs had eindelijk opgehouden, en de winkels werden, ten gevolge der lang uitgestelde afkondiging van de proklamatie, heropend.

De Chineesche kommissarissen hadden zich te Shangaï in betrekking gesteld met lord Elgin, en hun personeel hield zich bezig met den tolk en den eersten sekretaris van het Britsch gezantschap, om de grondslagen te leggen van het toltarief. Het gold nu slechts het inkomend regt op den wettigen invoer van den opium te regelen; de Chineesche kommissarissen wilden dit op 40 taels per cheit, en de Engelschen op 30 taels gesteld hebben.

Baron Gros, de Fransche gevolmagtigde, was van zijne zending naar Japan nog niet wedergekeerd. Volgens de laatste berigten, was de *Remy*, het schip, waarop hij is ingescheept, in een dier orkanen gezien, welke in China zoovele verwoestingen aanrigten. Men vreesde voor zijn lot.

Tegenover de magt der muiters en de plaatselijke oproeren, die van lieverlede zich met den grooten opstand zullen vereenigen en steeds meer dreigend worden, is de dynastie van Ta Tsing wel gedwongen het bondgenootschap der vreemdelingen te zoeken, in plaats van het af te wijzen. Er bestaat dan ook geen betere gelegenheid dan nu, de ontleding van het kolossale rijk moge al dan niet verwezenlijkt worden, om den Chineezen wetten voor te schrijven; en men verwacht, ondanks al wat gebeurd is, dat de Europeesche gevolmagtigden die schoone kans niet uit het oog zullen verliezen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 13 Dec. Het staatsbudget voor 1859 wijst een bezuiniging aan in de uitgaven van ieder ministerie, 'twelke op 16 millioen florijnen kan geschat worden. Vooral zijn de uitgaven der Financiën en die van Oorlog aanzienlijk verminderd. Na de onderteekening van het Parijsche traktaat, dd. 30 Maart, keerden, zooals bekend is, twintig duizend soldaten naar hunne haardsteden terug; deze werden dra door vijf en twintig duizend ontslagenen uit de dienst gevolgd, en laatstelijk hebben nog twintig duizend man hun voorloopig ontslag gekregen; zoodat in twee jaren tijds het Oostenrijksche leger met vijf en tachtig duizend man verminderd is.

Daarentegen zal het budget voor Marine aanzienlijk verhoogd worden. De Keizer wil, dat onder zijne Regering de Oostenrijksche vloot zoowel in getal, sterkte en grootte der schepen, die van elke andere mogendheid aan de Adriatische kust overtreffe.

— Hier heeft een *Codex Danilo* het licht gezien, namelijk een verzameling van wetten voor den Staat Montenegro, opgesteld door zijn vorst den prins Danilo. Dit boekje bevat niet meer dan een dertigtal bladzijden, en behelst toch alle wetten, die in Montenegro geldend zijn. In de *Oestr. Zeitung* leest men over deze nieuwen Codex, en den Son, die het ontwierp, het volgende.

„De wijze Daniël, zegt het blad, haspelt bij de behandeling van het konstitutioneel regt, het burgerlijk regt, de burgerlijke en kriminele wetgeving en het kerkelijk regt die zaken zeer geestig door elkander. Het laatste wordt — een bewijs dat daar te lande Kerk en Staat niet met elkander in konflikten geraken — door hem met een enkele bepaling geregeld, namelijk in § 66, die aldus luidt: „Ieder priester van ons land is verpligt alle Zondagen ter kerke te gaan, voor het schoonmaken der kerk te zorgen, de voorschriften der H. Kerk stipt te volbrengen, zooveel mogelijk het volk in het goede te onderwijzen en het heilig geloof in hen te versterken; wie daartegen handelt, moet van het priesterambt ontzet worden."

„Meer uitvoerig wordt het krimineel regt besproken; doch de bepalingen daarvan kenmerken zich door een geheel nieuwe theorie. Niet om af te schrikken, om te verbeteren, of om de gepleegde misdaad te boeten (of welk ander beginsel onze regtsgeleerden aanvoeren), wordt de misdaad, bij voorbeeld de diefstal gestraft, maar om, zoo als § 24 zegt, „met de aangrenzende staten in rust en vrede te blijven, waaruit voor ons land voordeel en heil ontstaat, zijn zoowel diefstal als iedere overtreding, alsmede strooptogten in tijd van vrede, namelijk wanneer er geen oorlog is, verboden;" een bepaling, die, zoo als sommige gebeurtenissen in den laatsten tijd bewijzen, door de Montenegrijnen niet letterlijk schijnen opgenomen te zijn. Het wetboek legt geen andere straffen op dan de doodstraf, geeseling en geldboete. In § 34 wordt „hij, die een onschuldigen Montenegrijn met den voet schopt, of met het roer van een pijp een slag toebrengt en wondt, met eene boete van vijftien dukaten gestraft; ontneemt evenwel de geslagene in drift zijn aanvaller op hetzelfde oogenblik het leven; dan is de zaak afgedaan, en op dien moord zich te verhalen is even nutteloos als in 't geval dat een roover stelende het leven verliest." De vorst van Montenegro vindt in zijn christelijk geloof geen beletsel om het duel toe te laten; doch ook in deze zaak is hij zeer eigenaardig; hij veroorlooft het tweegevecht, doch noch in de tegenwoordigheid van getuigen, noch in die van een vereeniging van gewapende lieden; wanneer men deze bij een tweegevecht vindt moeten zij honderd thaler boete betalen. Over de verpligting van belasting te betalen handelt § 59; daarin wordt gewezen op de wetten, die deswege in alle keizer- en koningrijken bestaan, en gezegd, dat het doel der belasting is „het koopen van het voor ons land zoo hoogst noodzakelijk buskruid en lood, de herstelling der wegen en het voorzien in andere algemeene behoeften van het land."

— Men verzekert dat de Fransche regering heeft aangedrongen op de terugroeping van den baron van Hübner, tot heden onze gezant bij het Fransche kabinet.

BERLIJN, 14 Dec. In een brief uit St.-Petersburg leest men het volgende:

„Wat van de geheimen der bureaukratie ontsluijerd is heeft er evenwel niet toe geleid om eenige verbetering onder die klasse van lieden te brengen. Men verhaalt onder anderen, dat iemand, die vele zaken bij een regtbank der provincie had, waar hij woonachtig was, gestadig 500 rb. aan zekere ambtenaren betaalde opdat het proces niet ten zijnen nadeele mogt afloopen. Verleden jaar bood hij dezelfde som, doch ze werd geweigerd.

„'t Is toch de gewone prijs, merkte de landbewoner op.

„Ja, vroeger, antwoordde de Tchinovnik; maar tegenwoordig nu men ons in 't openbaar hoont, nu al de dagbladen zich druk maken met onze handelingen te publiceeren...."

„Ge neemt dan niets minder dan...."

„Dan het dubbele: honderd pCt. voor de risiko en de schande!"

„Men zou hieruit het besluit kunnen trekken, dat de ondeugd in Rusland grooter dan het geneesmiddel is, en er onder sommige klassen nog te veel Tartaarsch bloed aanwezig is, om het geneesmiddel spoedig te doen werken. Wij behoeven een gestadige behandeling, een zuiverende behandeling; want het is gewis dat de kwaal van omkooping en afzetting in het bloed ligt."

— De heler van het gestolen zilverwerk, dat de stad Keulen aan prins en prinses Frederik Willem van Pruissen ter gelegenheid hunner echtverbindtenis heeft geschonken, is met vrouw en zoon, alsmede de moeder van een anderen als dief en heler bekenden persoon in hechtenis genomen. De dief bevindt zich nog niet in handen der justicie. Het prachtige kunststuk werd onmiddellijk nadat de dief of de dieven het hadden weggenomen bij zekeren Aartheld gebragt, bij wien reeds een ketel op een zeer groot vuur gereed stond, om het te smelten.

Het is het achthoekige voetstuk, waarop in verheven beeldwerk de geschiedenis der genoemde stad aanschouwelijk is gemaakt, en zoo groot van omvang en tevens zoo buitengewoon fraai van bewerking, dat het op zich zelf nog als een schoon geheel mag beschouwd worden. Men verzekert, dat het weinig heeft geleden.

— Uit Stokholm wordt dd. 3 Dec. geschreven: De heer Rechnitzer, Duitscher van afkomst en voormalig rijtuigfabriekant te Werbij, op het Zweedsche eiland Gothland, wordt op dit oogenblik aangeklaagd van „de misdaad", uit de Luthersche gezindte in die der wederdoopers te zijn overgegaan en een ander persoon te hebben herdoopt, die bereids vroeger door een geestelijke in de Luthersche godsdienst was aangenomen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 16 December.

BEVALLEN (10 Dec.): M. Grevink, geb. Lodeesen, Z. — (13 Dec): E. F. van Bierna, geb. Rosen, Z. — N. Hofman, geb. Eesewijn, D.

OVERLEDEN (10 Dec.): G. Hessing, 64½ j. — J. W. van Velzen, 59 j. — E. Boeren, wed. J. Klop, 75 j. — H. B. Smissaert, 83 j. — (11 Dec.): J. C. Picard, wed. F. Hergt, 68 j. — J. H. Bögeholtz, 48 j. — (14 Dec.): 't Kindje van J. H. van Staden, 1 d.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 15 Dec. België 2½ pc. 57.—; 4½ pc. 99.50; Metal. 81.50; Nation. 82 25; Spanje 1½ pc. 30g; 3 pc. 42.12½p.

PARIJS, 15 Dec. Rente kont. 4½ pc. 96.50, op tijd 3 pc. 73.—; Credit mobilier 970; Fr.-Oost. Spoorw. 642; Spanje 1½ pc. —; 3 pc. 43½; Rom. Leening —.

MADRID, 13 Dec. Spanje 3 pc. 44.05; 1½ pc. 31.50.

LONDEN, 15 Dec. Cons. 97⅛; Braz. 5 pc. ——; 3 pc. Mexiko 20⅛; 4½ pc. Peru 93¾; 3 pc. id. 73½; 4½ pc. id. doll. bonds 80; Grenada uitgest. 5¾; id. werkelijke 20½; 5 pc. Venezuela 44⅛; 2¼ pc. id. 16¼; 5 pc. Port. 48⅜, 3 pc. Spanje 47¾; 1½ pc. id. 31⅜; Amortiz. 6¼; Coupons 10, 4½ pc. Russen 104; 5 pc. id. 113½; 2½ pc. Holland 66½; 4 pc. id. 100¾; Illinois Shares 58; id. 7 pc. Oblig. 81; Sardinië 91; Ecuador 16¾.

WEENEN, 15 Dec. Met. 5 pc. 84.40; Nat. 85.80; Bank-Aktiën 966; Noord-Bahn akt. 174; Credit Anst. 245; O.-Fr Spoorw. akt. 258; Lomb. Venetiaans. 118.—; Nieuwe 101.—; Wissel op Londen 3/m. 10.18; Goud 1¼; Zilver —.

BERLIJN, 15 Dec. Stieglitz 5de serie 104½; 6de id 108¾; Rusland 5 pc. 111⅝; Pruiss. Staats. 4½ pc. 100½ Diskonto 4.

HAMBURG, 15 Dec. Mexikanen 4⅜, Spanje 3 pc. 40; 1½ pc. 29¾ Rusland 5 pc. 106¾, 4½ pc. —, Vereinsbank 98⅞, Noord-Duits. bank 86¾, Wissel op Londen 3/m. —.—; Amsterd. —.—, Diskonto 1¾.

FRANKFORT, 15 Dec. Metalliek 5 pc. 80¾, Spanje 3 pc. 42; 1½ pc. 30½, Wissel op Londen 117½, Weenen 120⅝, Parijs —, Amsterd. —, Diskonto 4.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		15 DEC.		4½ u.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.	106⅜	a		
Nederl. Bank	4 »		»		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	64⅝	»	64 11/16	64⅝
Dito Dito	3 »	76¼	»	76 7/16	76⅜
Dito Dito	4 »	98 9/16	»	98 11/16	
Amortis. Syndik.	3½ »	92¾	»		
Aand. Handel-Maatsch.	»		»		
Oost-Ind. Leening	4 »	98⅛	»		
Aand. Holl. Spoorweg.			»		
Leening idem	4½ pCt.		»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ »		»		
Maatschappij van Weld.	4 »		»		
België, Cert. Adm. B. bk.	2½ »		»		
Dito bij *Rothschild*	2½ »	53 5/16	»		
Frankrijk, Certifikaten	3 »		»		
Spanje, Obligatiën	1½ »	30½	»	30 9/16	
Dito	3 »	46¾	»		
Dito Binnenl.	3 »	42 7/16	»	42½	
Amortisabele Schuld			»		
Bewijzen Coupon		6 3/16	»	6¼	
Crediet Instel. bij *Prost & Co.*			»		
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	47 5/16	»	47⅜	47⅜
Dito 1856	3 »	45⅞	»	46	45 15/16
Dito Uitgestelde			»		
Rusl. Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	108½	»		
Dito bij idem 1828/1829	5 »	104	»		
Cert. bij idem 1831/1833	5 »	92	»	92⅛	
Dito bij idem 1840	4 »	86½	»		
Dito bij *Stieglitz*	4 »		»		
Dito Nieuwe	4 »		»		
Dito 5de Serie	5 »	98⅛	»		
Dito 1855, 6de Serie	5 »	102⅝	»	102¾	102⅝
Dito adm. te Hamburg	5 »		»		
Dito dito te Londen	5 »		»		
Dito dito dito	4½ »	99⅛	»		
Inschrijving in Assignat.	6 »		»		
Certifikaten van dito	6 »	66¾	»	66⅞	66¾
Spoorweg Aktiën	5 »	80½	»	80¾	
Polen, Aand. 1835, fl. 500	*f*	158	»		
Obligatiën	4 pCt.	82½	»	82⅝	
Pruissen, Obligatiën	4½ »		»		
Aandeelen 1854	3½ »		»		
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 »		»		
Dito dito	4 »	63⅜	»	63½	
Dito Metalliek	5 »	77½	»	77¾	77 11/16
Dito Rente Amsterdam	5 »	86¾	»	86⅞	86 13/16
Dito Nationale 1854	5 »	78 3/16	»	78½	78 7/16
Dito dito	2½ »	39¼	»	39⅜	39⅜
Weener Bank-Aktiën	*f*	1111	»		
Dito Aand. fl. 250, 1839	»	394	»		
Dito dito » 250, 1854	4 pCt.	339	»		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen			»		
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5 »		»		
Dito bij *Rothschild*	5 »		»		
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 »		»		
Dito	3 »		»		
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 »		»		
Dito 1839 van £ 100	5 »	99⅜	»		
Dito 1843 » £ 100	4½ »	99¼	»		
Dito 1852	4½ »		»		
Dito 1858	4½ »		»		
Sardinië	5 »		»		
Peru, Geldl. 1854	4½ »		»		
Dito te Parijs			»		
Ecuador, Oblig. 1855	1 »	16 3/16	»	17 1/16	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	5 »	41¾	»	43½	43½
Dito Uitgestelde	2½ »	15½	»	16⅛	16⅛
Grenada, Obligatiën	3½ »	20 3/16	»	20 5/16	20¼
Dito Uitgestelde		5¾	»	5⅞	
Mexiko dito	3 »	18⅛	»	18 5/16	18 5/16
Nrd. Amer., Ph. *Hope en C*, Lr. A	*f*		»		
Dito dito	» B »		»		
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.		»		
Amerik. Bank-Aktiën			»		
Illinois Spoorweg-Aandeelen			»		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt	84⅝	»		
Louisiana	5 »		»		
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 »	3⅝	»	3 7/16	

Handel-Maatschappij kontant ——; Russische Spoorweg doorgef. 245⅝, ¾; Hypotheek 4½ pCt. 90¼, ⅜; Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope 3 pCt. —.

Algemeen was de markt in williger stemming, vooral ten aanzien van de Venezuelasche fondsen, die tot aanzienlijk [illegible] koersen bij veel handel te plaatsen waren.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolongatie 3 pCt., Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	*f* 55 11/16	2/m. Livorno	*f* 39⅛
Zigt »	» 56 3/16	» Napels	» 80
2/m. Bordeaux	» 55⅜	3/m. Petersburg	» 1.72
½/m. »	» 55¾	6/w. Weenen	» 112¾
3/m. Madrid	» 238	» Augsburg	» 35¼
» Cadix	» 240	» Frankfort	» 99
» Sevilië	» 237	2/m. Hamburg	» 35
» Bilbao	» 237	Zigt »	» 35¼
» Lissabon	» 41	2/m. Londen	» 11.70
» Porto	» 41	Zigt »	» 11.77½
2/m. Genua	» 45¾	Rotterdam	» ⅛

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 15 Dec.

Tarwe in een doen: 133, 134 ℔ b. Poolsche *f* 332, 335.
Rogge iets hooger: 119 ℔ Petersb. *f* 174; 117 ℔ dito *f* 170; 116, 118 ℔ dito *f* 170, 174.
Garst in een doen: 103 ℔ Vriessche Winter *f* 163.
Haver en Boekweit zonder handel.
Op 9 vaten Olie te leveren: dadelijk 76½; in Okt. ek. 72 £. *Raapolie* op 6/w. *f* 45¾; Vliegend *f* 44½; 1°. Mei ek. *f* 43. *Lijnolie* op 6/w. *f* 31½; Vliegend *f* 30¼; 1°. Maart ek. *f* 30¼; April *f* 30½; Mei *f* 30¾. *Hennepolie* op 6/w. *f* 35¾; Vliegend *f* 34½.

SCHIEDAM, 14 Dec. Rogge. Verkocht: 146/2 ℔ Archangel *f* 183 6/w. — Moutwijn *f* 13,75; Jenever *f* 19,25; Amst. Proef *f* 20,50 per Ned. vat zonder fust zonder de belasting. Spoeling *f* 1,90 per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 16 Dec. Hein, Cossandria, Porto-Rico.
HELVOET, 15 Dec. Gironde (st.), Bordeaux.

UITGEZEILD:

TEXEL, 15 Dec. Grummels, St. Nicolaas, Gibraltar.
HELVOET, 15 Dec. Smit, Dorothea Henriëtte, Batavia, via Brouwershaven. - Meermans, Amerika, Boston.
BROUWERSHAVEN, 15 Dec. Lorentsen, Soeskummeren, (v. Dordrecht) Havana.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 16 December, in lading naar:

Maintz.	J. Hammer, Mainz N°. 3.
Keulen.	Th. Wellmers, Cöln N°. 7.
Mannheim.	J. Polsen, Beurs van Rotterdam.
Dusseldorp.	H. Hell, Johanna Maria.

Rijnhoogte ARNHEM, 15 December 7 p. 5 duim.
KEULEN, 15 » 5 vt. 0 »

Advertentiën.

(865) Heden overleed op het onverwachtst tot diepe droefheid van mij, mijne kinderen, aanbehuwdkinderen en kleinkinderen, mijne dierbare Echtgenoote Mejufvrouw ELISABETH JOHANNA SCHNELLER, in den ouderdom van bijna 71 jaren.

J. LOOIJAARD.

DELFSHAVEN, 13 December 1858.

Eenige kennisgeving.

AANBESTEDING.

Het Roomsch-Katholijk Parochiaal Kerkbestuur te Olst, zal op Dingsdag, den 11den Januarij 1859, des voormiddags ten 12 ure, bij den kastelein G. A. MARSMAN, bij den Boschkamp aanbesteden:

HET BOUWEN VAN EENE KERK MET TOREN.

's Morgens voor de besteding aanwijzing in loco; inlichtingen en de bestekken op *franco* aanvrage à *f* 1.— bij den Architect H. J. WENNEKERS te Zutphen. (867)

(868) **BERIGT.**

M. F. VAN PIERE, Boekhandelaar te Eindhoven, berigt bij deze dat hij voor eenige dagen aan de inteekenaren verzonden heeft de

Mis voor vier mannenstemmen met vier Antiphonen, door P. A. FLEERAKKERS.

Bij verschillende uitvoeringen is het gebleken dat genoemde Compositie inderdaad aan al de vereischten van echte Kerkmuzijk voldoet, zoodat hij dezelve nogmaals ten sterkste den zangkoren durft aanbevelen. Elk bevoegd beoordeelaar, die haar in handen krijgt, noemt ze zeer schoon, druk en papier zijn zeer fraai.

De prijs is thans, de Mis gevolgd door 4 Antiphonen (alma, Ave, Regina Coeli en Salve) met orgelpartij . . . *f* 4.20.
Id. id. zonder orgelpartij . . . » 3.60.

(841) G. B. VAN GOOR, te Gouda, debiteert m[et] veel succes:

P. VAN DER BURG,

EERSTE GRONDBEGINSELEN DER NATUURKUNDE

DERDE VERBETERDE EN BELANGRIJK VERMEERDERDE DRUK.

Met **600** Houtsnêe-Figuren.

INGENAAID . . . . *f* 4.90.
IN GEPREST LINNEN BAND . . . . . » 5.25.

Mogt dit Werk in zijne beide eerste drukken re[eds] in zoo ruime mate de goedkeuring van HH. Beoo[r]deelaars en Docenten wegdragen, gewis zal het than[s] na de zoo belangrijke verbeteringen en aanwinsten, d[ie] het ondergaan heeft en waarvan schier elke bladzij[de] getuigenis draagt, een nog hoogeren bijval verwerve[n]. De schoone vindingen van den jongsten tijd, op h[et] gebied der Natuurkunde, zijn door duidelijke beschr[ij]vingen en figuren (waarvan vele tot dusverre nerge[ns] elders te vinden zijn) in het helderste licht gesteld, [de] proeven zijn aanzienlijk vermeerderd; het hoofdst[uk] over het *licht* behandelt nu ook naar waarde de inte[r]ferentie, polarisatie, enz.; kortom het Werk maakt [in] zijn nieuw gewaad ten volle aanspraak op den titel v[an] *Lees- en Leerboek der Natuurkunde in haren tege[n]woordigen staat van vordering.*

De Drukker en Boekhandelaar C. L. VAN LANGE[N]HUYSEN vestigt bij het aanstaande Hoogtijd van Kerstmis de aandacht op het bij hem uitgegeven

KERSTBOEKJEN.

Liederen die van ouds gezongen worde[n] in den Advent en den Kersttijd,

onder Kerkelijke Goedkeuring verzameld en uitgegev[en] door

J. A. en L. J. ALBERDINGK THIJM.

Prijs: 30 Cents.

NB. Deze verzameling bevat 90 liedjes.

Voorts herinnert hij dat bij hem uitgegeven is volledige **BUNDEL TEXTEN, WIJZEN en BEG[E]LEIDINGEN** voor **Orgel** of **Piano**, getiteld:

Oude en Nieuwere Kerstliederen,

BENEVENS GEZANGEN EN LIEDEREN VAN AND[ERE] HOOGTIJDEN EN HEILIGE DAGEN, ALSOOK VAN DEN ADVENT EN DE VASTEN, enz.

Alle met de zangwijzen voorzien, die er bij beho[o]ren of gebruikelijk zijn, bewerkt ten dienste der zan[g]choren en katholieke huisgezinnen, door

JOS. ALB. ALBERDINGK THIJM

en

LAMB. JOANN. ALBERDINGK THIJM

De Bundel met de muziek is te verkrijgen tot [den] prijs van *f* 3.30.

NB. In dezen Bundel van omtrent 140 Liederen v[indt] men al de wijzen van het hierboven aangekondigd ke[rst]boekje. Met behulp van één exemplaar diens bundels van eenige der goedkoope texboekjes zullen de zang[ers] dus zeer gemakkelijk al die schoone echt katholi[eke] oude liederen leeren zingen.

Deze komplete Bundel zonder de noten kost 40 Ce[nts].

Wordt met succes gedebiteerd:

DE HEILIGE MISSIE,

EENE GEDACHTENIS

AAN DE

SCHOONE DAGEN DER MISSIE.

Door eenen Katholijken Priester van het Gezelsch[ap] van Jesus.

Naar het Hoogduitsch vertaald door J. G. v. L. K[.] Priester, 1 Boekdeeltje van 168 pagina's in 18° *f* 0[...]

Over de Tien Geboden van God en de[...] Geboden van de H. Kerk, uit het D[uitsch] gevolgd, door C. STOLK, Pastoor te Leidschend[am]. Prijs . . . . 40 Ce[nts].

BERIGT.

Bovengenoemde geeft bij deze kennis, dat BILDER[DIJK's] *Vaderlandsche Geschiedenis*, is **Uitverkocht** e[n] alzoo niet meer aan de bestellingen kan voldoen[,] dat hij intusschen nog eenige exemplaren in zijn [...] heeft op best papier gedrukt, die tegen *f* 22.— [wor]den afgeleverd.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitg[ever].